

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie we Srzodę dnia 27 Września v. s. 1833 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 15 Września.

Goniec, który wyjechał z *Modlina* dnia 10 września, przywiozł wiadomości następujące:
 NAYJAŚNIEJSZY PAN, d. 10 t. m. o godzinie 3ey zrana, szczęśliwie przybył do *Modlina*.

Przez całą drogę, od *Münchengrätzu* przez część *Czech* i *Szlązka*, mieszkańcy miast i wsi zbiegali się dla pozdrowienia przejeżdżającego Cesarza najwyższymi okrzykami. We *Wrocławiu* cała ludność zebrała się na ulice i plac przed Królewskim pałacem, gdzie N. PAN wysiadł z pojazdu dla przyjęcia władz wojskowych i cywilnych, na JEHO CESARSKĄ MOŚĆ oczekujących. Ustawiczne okrzyki *ura!* ogromnego zgromadzenia ludności oznaczyły obecność NAYJAŚNIEJSZEGO PANA i przeprowadzały wyjeżdżającego. Wszystkie wioski, przez które JEHO CESARSKA MOŚĆ przejeżdżał girlandami kwiatów były ozdobione, a w nocy wszystkie miasta były oświetlone.

W *Kaliszu* CESARZ JEHO MOŚĆ przyjęty był przez Marszałka Xięcia Warszawskiego. Oglądał batalion strzelców, którego piękna postawa nie do żądania nie zostawiała. NAYJAŚNIEJSZY PAN pięszko udał się na plac parady, dokąd był przeprowadzany od mnóstwa ludu. Policja miała rozkaz, ażeby go nie odpędzała: a tak JEHO CESARSKA MOŚĆ był otoczony i pozdrawiany przez całą Swą podróż ustawicznymi okrzykami *vivat*, tysięcznymi razów powtarzanymi.

Z *Kalisza* Xięże Warszawski miał szczęście sięsiadł do pojazdu CESARZA i towarzyszyć NAYJAŚNIEJSZEMU PANU aż do *Modlina*.

(O bytności JEHO CESARSKIEJ MOŚCI w *Modlinie* doniesiono było w 212 N. Kur. Lit.)

— JW. Radzca Tayny, D. *Daszkow*, Minister Sprawiedliwości, powrócił do stolicy, i objął zarządy powierzonego sobie ministerium. (*J.d.S.P.*)

Moskwa 6 września.

JEHO CESARSKA WYSOKOŚĆ WIELKA XIĘŻNA JEJMOŚĆ HELENA PAWŁÓWNA, dzisiaj rano, o godzinie 10tey raczyła wyjechać do Monasteru *Woskreszeńskiego*, *Nowym-Jerusalemem* nazywanego, wieczorem tu powróci; jutro zaś ma przedsięwziąć podróż z ICH CESARSKIMI WYSOKOŚCIAMI, WIELKIEMI XIĘŻNICZKAMI do *Troicko-Sergiejewskiej Lavry*. (*G. A.*)

Warszawa d. 27 września.

Dnia onegdajszego o godzinie w pół do 10tey rano, J. C. MOŚĆ opuścił *Modlin*, udając się do *Petersburga*, odprawivszy przegląd batalionu pułku Archangielogorodzkiego.

JO. Xięże Namiestnik powrócił do *Warszawy*, dokąd przybył później JEHO WYSOKOŚĆ PANUJĄCY Xięże *Nassau* i Xięże *de Reuss*, Jenerał wojsk Austryackich, jakoteż Pułkownik *Rauch*, Adjutant Króla Jmci Pruskiego.

Wieczorem Dostojni Xiężęta znajdowali się w loży Xięcia Namiestnika na przedstawieniu *Opery Armida*.

Przybyli także: Wincenty Hr. *Krasiński*, Jenerał-Adjutant J. C. K. MOŚCI, i Stefan Hr. *Grabowski*, Minister Sekretarz Stanu Królestwa Polskiego.

Zapowiedziane dawniej *Początki języka Rosyjskiego*, obejmujące poznanie głosek, czytanie i wymawianie, z dołączeniem pisanego *Abecadla Rosyjskiego*, znajduje się już do nabycia po wszystkich księgarniach warszawskich.

— Dnia 28 —

N. PAN, raczył Hrabiego *Franciszka Potoc-*

kiego, Mistrza Dworu, Rzeczywistego Radcę Stanu, Prezesa Kommissyi Województwa Mazowieckiego, ozdobić orderem Ś. *Anny* Iwszey klasy.

JEHO CESARSKO-KRÓLEWSKA MOŚĆ, znajdując się teraz w *Modlinie*, raczył pamiętać o znajdujących się *Warszawskich Szpitalach* wojskowych i cywilnych, wysłał Swego Lekarza Rzeczywistego Radcę Stanu Doktora *Arendta*, dla przekonania się o porządku służby i stanie chorych; ten Doktor w zeszyt *Wtorek* zwiedził Szpital wojskowy, tudzież *Dzieciątka Jezus*, *S. Rocha*, *S. Łazarza* i wiele innych. Stan tych Szpitali przedstawiono JEHO CESARSKIEJ MOŚCI.

Xięże Panujący *Nassauski* i Xięże *Reuss*, mieszkają w pałacu *Belwederskim*; onegdaj zwiedzili Królewski pałac *Łazienkowski*, szpital wojskowy w *Ujazdowie* i pole bitwy pod *Wolą*; znajdowali się na obiedzie u JO. Xięcia Namiestnika, oraz na świetnym balu, danym przez JOO. Xięstwo Ichmość Namiestnikowstwo w zamku, na który oraz zaproszono obecne teraz w *Warszawie* znakomite Osoby płci obojey, wszystkich Jenerałów, wielu Urzędników, Oficerów i Obywateli. Po wieczery tańce powtórnie rozpoczęto; towarzystwo było nader ożywione uprzejmością Xięstwa Ichmość.

— Dnia 29 —

Xięże Panujący *Nassauski* i Xięże *Reuss*, onegdaj zwiedzili okolice *Warszawy*, i znajdowali się na obiedzie u JOO. Xięstwa Ichmość Namiestnikowstwa, a wieczorem na widowisku w nowym Teatrze *Rozmaitości*. (*Gaz. War.*)

A U S T R Y A.

Praga dnia 19 września.

D. 16 b. m. pod *Jung-Bunzlau* odbyły się obroty wojskowe, pod dowództwem *Feldmarszałka* *Leytnanta* Xięcia *Windischgrätz* z brygadami Jenerał-Majora Xięęcia *Reuss-Kęstritz* i Barona *Salhausen*. Do parady wystawione wojska składały się z półku *kirysyerów* i *huzarów*, dwóch batalionów *grenadyerów*, z batalionu strzelców, półku piechoty, z dwóch konnych i dwóch pieszych baterii. Skoro II. CC. MM. obay Cesarze objechali front, rozpoczęły się manewry, po czym wojska przeciągały, i po skończeniu manewrów, półk *huzarów* wykonał jeszcze niektóre ewolucje. Potém II. CC. MM. oglądali fabrykę *kartunów* w *Jung-Bunzlau*, a w powrocie do *Münchengrätz* w *Kosmanos* tam znajdującą się szkołę dla chłopców półku piechoty *Palombini*. D. 17 rano J. K. W. Następcą Tronu Pruskiego, rano przed swym odjazdem udał się do kościoła *Kapucynów*, by widzieć grobowiec Xięcia *Friedlandzkiego*. Wieczorem na teatrze zamkowym przedstawiono komedię w języku *Czeskim* pod tytułem: „*Czech i Niemiec*“ *Stiepanka*. D. 18 przed południem było polowanie na zające w *źwierzyńcu*, na którym i II. CC. MM. znajdowali się.

— Dnia 21 —

Xiężna *Rohan* przybyła tu z *Karlsbadu*.

Agram d. 14 września.

Tutejsza gazeta donosi: J. C. K. A. M., przychylając się do życzenia i przedstawienia Stanow *Kroacyi*, *Slawonii* i *Dalmacyi*, iż uczenie się języka *Węgierskiego* w tutejszych szkołach, oprócz korzyści dla wszystkich uczących się ztąd wynikających, dla tych mianowicie, co służbie publicznej zamierzają poświęcić się, wielce byłoby pożytecznym, raczył zalecić, aby nauka języka *Węgierskiego* w wydziale szkolnym *Agramskim*, jako *ordinarium studium* była przeprowadzoną.

Wiedeń d. 21 września.

Cesarz nasz jedzie na *Brünn* do *Linz* i po odwiedzeniu osób swej familii w Austrii Wyższej, tu jest oczekiwany około 9 lub 10 października. Xiążę zaś Kanclerz Państwa zakilka dni tu przybędzie. Podług wieści NN. PP. Cesarz i Król Bawarski, podczas bytności pierwszego w *Linz*, o sobiście siebie odwiedzają. (*Allg. Pr. St. Zeit.*)

P R U S S Y.

Berlin dnia 15 września.

Spostrzeżono, że pewne artykuły korespondencyjne z *Berlina* w *Augsburgskiej Powszechny Gazecie*, z dwoma krzyżkami, noszą cechę, jakoby pod maską jey czysto-rojalistowskiego sposobu myślenia, ukrywał się stronnik propagandy. Szczególnie w tych czasach zdaje nam się, że ten korespondent dla tego jedynie śpiewa piosnkę ultra-Legitymisty, aby Francuzkie Gazety oppozycyjne miały sposobność rzucania swych pocisków. (*G.W.*)

S Z W A Y C A R Y A.

Neuchâtel dnia 14 września.

We wsi *Chaux-de-Fonds*, jak donosi *Constitutionnel*, d. 8 w niedzielę wieczorem spokojność publiczna w sposób niezwyčajny naruszoną została. Około godziny 11tej wypadło 5 do 6 młodych ludzi z różnych ulic, wśród burzliwych okrzyków na plac wsi. Była to godzina, o której ludzie z traktyerów i szynków wracali, a ztąd w tak ludney wsi, jaką jest *Chaux-de-Fonds*, wkrótce 200 do 300 osób zebrało się na placu. Ponieważ kupa, do której się ściągali przestrogli żandarmeryi, słuchać ich nie chciała, przeto Mer rozkazał wystąpić oddziałowi milicyi ze 20 ludzi, który natychmiast kupę tę zupełnie rozpedził. Pewien młody człowiek przy tém lekko został bagnetem raniony. Dnia następnego odbył się jarmark we wsi bez najmniejszej niespokojności. Lecz dnia 11 wieczorem pewien robotnik nazwiskiem *Montadon* z *St. Imer Thal*, znowu wszczął zaburzenie, gdy o południu w *La Chaux de Fonds*, zatknął chorągiew Związku Sprzymierzonego; lecz usiłowanie jego było bezskuteczném. Udał się z razu do kilku kawiarni, lecz ztamtąd wyprawiony z niewielką tłumszą przebywał ulicę wsi, gdy wkrótce schwytyany i następnego dnia do *Valangin* zaprowadzony został. Obawa, aby to zamieszanie dalej do *St. Imer Thal* nie rozszerzyło się, skłoniła miejscowe urzędy do wyruszenia oddziału milicyi i rozstawienia w nocy w tej stronie patrołow, lecz wszystko w największej było spokojności. (*A. P. S. Z.*)

D A N I J A.

Kopenhaga d. 14 września.

Nasza flotta wojenna składa się teraz znowu z 6 okrętów liniowych o 148 działach, 6 fregat od 36 do 46 dział, 6 korwet po 20 dział, 6 brygow od 12 do 18 dział, oraz 6 kutrow i szonerow po 8 dział, do czego dodać należy statki kanonierskie z jednym lub dwoma działami, tak, że mogłaby teraz wypłynąć flotta 1000 dział. (*Gaz. War.*)

RZECZY NIDERRLANDZKIE.

Haga dnia 17 września.

Minister spraw zagranicznych, Baron *Verstolk van Soelen*, wczoray wieczorem przybył tu z *Londynu*. Dzisiay pod prezydencją Króla, odbyła się rada gabinetowa, na której był obecnym pomieniony Minister.

— Dnia 20 —

Cesarsko-Rossyjski Rzeczywisty Radzca Stanu i Poseł przy Dworze tutejszym Xiążę *Potemkin*, wczoray tu przybył. Xiążę także *Soltikow* i Hr. *Fersen*, przybyli tu z *Londynu*.

Leodyum d. 18 września.

Wczoray po przeglądzie, u II. KK. MM. około 400 osób miało posłuchanie, po czém Wysokie Osoby zwiedzały Królewski Instytut głuchoniemych, kościół katedralny i S. Jakóba i Trybunał Sądowy. Wieczorem Magistrat dawał obiad w Ratuszu, na którym II. KK. MM. znajdowali się.

Dzisiay II. KK. MM. zwiedzali rozmaite prywatne zakłady, fabryki broni i rękodzielnie sukna, poczem przyymowali deputacją Magistratu, na której czele Burmistrz podał Królowi memoriał, w którym potrzeby prowincyi dokładnie i w sposób poważny wyrażone zostały. Siostra Króla wczoray tu przybyła. (*A. P. S. Z.*)

G R E C Y A.

Nauplia d. 9 sierpnia.

Wczoray Król otworzył tu zgromadzony Duchowny Synod. Uroczystość tę ogłosiło 21 wystrzałów działowych.

Dnia 4go b. m. uwolniono tu znanego *Grivas*. (*Gaz. War.*)

A N G L I A.

Londyn dnia 17 września.

Oddawna zostające w niepewności pytanie względem wybudowania galeryi narodowej, jest nakoniec rozstrzygnięte i miejsce ku temu pierwsiastkowie wybrane, zatrzymano. Przeszłej środy architekt *Wilkins* miał zaszczyt przedstawić Królowi w pałacu *St. James* plany swe i projektu. J. K. M. raczył na nie zezwolić. Następnego poranku już czyniono przygotowania do budowy i wkrótce położone zostaną posady. Naprzód ma być wznesione wschodnie skrzydło, by zakupiony przez parlament dla narodu zbiór obrazów, których kopie wydadą w sztychu na stali, w niem mógł być pomieszczony; przyszłej wiosny nastąpi budowanie głównej części gmachu, a budowa zachodniego skrzydła, w którym biblioteka narodowa ma być pomieszczoną, jak wnosić należy, w przyszłej jesieni się rozpocznie.

Jak Królowey Portugalskiej, tak i Xiężny *Braganza* deputacya przebywających w Anglii Portugalczyków, podała adres, na który X. *Braganza* naprzód w imieniu Królowey, potem w swoim własnym, dała stosowne odpowiedzi. Deputowani oddalili się po przypuszczeniu do ucałowania ręki.

Podług *Observer*, J. K. M. czynnie o tém myśli, by wszyscy honorowi wierzycciele Xięcia *York*, zupełne zaspokojenie swych należności pozyskali.

Lord *Yarborough*, w piątek wieczorem dawał świetny obiad na statku *Falcon* w *Cowes*.

W pismach publicznych czytamy: Rząd Angielski nie przestaje ze stałością i przezornością, wszystkie plany jego charakteryzującą, korzystając z czasu pokoju, by linią swych osad, okrażających ziemie; uzupełnić. Opanowawszy na wschodnich brzegach Ameryki Południowej wyspy *Malouinskie*, by mieć stanowisko dla okrętów wojennych i port dla kupieckich, na zachodnich brzegach Afryki wyspę *Wniebowstąpienia* do stanu obronnego przywodzi. Leży ona na 150 mil morskich ku północo-zachodowi od wysp, *Sw. Heleny* i obawiano się, aby w razie wojny, flotta nieprzyjacielska jey nie zachwyciła, przez co byłaby w stanie szkodzić okrętom wschodnio-indyjskim. W r. 1829 tylko dwie familie inwalidów angielskich stanowią jey ludność, a brak studni i źródeł, zdawało się, iż stała na zawadzie zaprowadzenia większej osady. Rząd jednak Angielski na pochyłości tak nazwanej Zieloney-Góry, rozkazał wydrążyć artezyjską studnię, która w znacznej ilości dopiero dostarcza wody. W 1830 wysłano tam kompanię artylleryi i później powiększono załogę a składający ją ludzie znajdujący się na jakimkolwiek bądź rzemiośle, zajmują się budowaniem bateryi, koszar, wodociągów i domów mieszkalnych. Wszystko to małym kosztem przywodzi się do skutku. I im coraz bardziej podnosi się znaczenie Afryki pod względem handlowym, tém większej wagi staje się ta posiadłość, która stanowi punkt środkowy dla wszystkich punktów brzegów Afryki od *Gwinei* aż do *Benguela*. Widzieć w tém można mądrą przezorność z jaką rząd Angielski w zaprowadzeniu podobnego rodzaju osad postępuje, korzystając z czasu, gdy one bez naglącego pośpiechu i wielkich kosztów mogą być do stanu zupełności przywiezione, kiedy może później za nadeściem nieodwróconey

konieczności, z wielkiem poświęceniem i niezapewnie, wszystko to mogłoby się uskutecznić. *Allg. Pr. St. Zeit.*)

FRANCYA.

Paryż dnia 16 września.

Xiąże Orleański w początku następnego tygodnia zwiedzi obóz pod *Saint-Omer*, który wraz po jego odjeździe ma być zdjętym.

Często wspomniany w historii pierwszej rewolucyi Francuzkiewy *Merlin de Thionville*, członek zgromadzenia prawodawczego, konwencji i rady pięciuset, zawczoraj zakończył tu życie w skutek długiej choroby, którą od kilku miesięcy paraliż powiększył. W woynach podczas rewolucyi nie raz się on potykał na czele wojsk, przyłożył się do odznaczenia i podniesienia do stopni wyższych *Neya* i *Klebera*, którzy pod nim służyli. Nie mało także się przyczynił do zawarcia pokoju Bazylejskiego, po czém prywatnie pędził życie, aż do roku 1814, w którym znowu przeciw Sprzymierzonym walczył. Za czasów restauracyi, jako królobójca wygnany, wrócił do Francyi po rewolucyi lipcowej.

Malarz historycznych obrazów *Auvray*, jeden z najlepszych uczniów Barona *Gros*, umarł przed kilką dniami z choroby piersiowej, mając wieku lat 33.

Członek Rady Stanu, *Degerando*, członek instytutu, z polecenia Rządu, wczoraj wyjechał do Wiednia.

Kłótnie między tutejszymi cieślami, a przedsiębiorcami rozmaitych, przez Rząd zaleconych budowli, jeszcze nie ustały; wymagane od pierwszych warunki, tak są niesłuszne, iż nie mogą być przyjęte. Tymczasem roboty ich wykonywają w części saperowie, w części stolarze i inni bliższego przemysłu rzemieślnicy, przestając na dotychczasowej podziemnej płacy. I w tutejszych podobnie rafineryach cukru, potworzyli między sobą robotnicy towarzystwa.

Wczoraj po południu na Marsowym polu, odbył się w przytomności Xiążat *Orleańskiego* i *Nemourskiego*, Prefekta i wielkiej liczby widzów, konne gonitwy, dla pozyskania nagród przez Króla i Xiącia Orleańskiego, od 6,000 i 3,000 fr. przeznaczonych. Pierwszą pozyskała należąca do *P. Reiussec* klacz *Georgina*, drugą odniósł koń Lorda *Seymoura Ernest*.

P. Audry de Puyraveau pomieścił w pismach publicznych wiadomość, w której protestuje liczne do jego osobiście ściągające się miejsca, w wydanym przez Adwokata *Pepin* dziele: *Deux ans de règne*, i wymienia swe zasługi podczas rewolucyi lipcowej. Między innemi powiada, iż w przeciągu trzech dni lipcowych, rozdał on 4,500 bagnetów pomiędzy lud w powstaniu walczący, i z naczyn ołowianych, znajdujących się w jego domu, rozkazał lać kule, równie też, iż on mianowicie odesłał upetnomocnionych do układów, przez Karola X przysłanych.

Sławne od czasów rewolucyi lipcowej, jako miejsce utrzymywania przestępców stanu, więzienie *Świętej Pelagii*, przed 1793. r. było klasztorem, który, dla jego obszerności, zamieniono w taras dla ofiar rewolucyi. Za restauracyi miano go wrócić do pierwszego przeznaczenia, i rozpoczęte były w tym celu roboty, które milion fr. kosztowały.

Marszałek *Clouzel* dnia 20 b. m. oczekiwany jest w *Marsylii*, zkąd zamierza odpłynąć do *Algieru*. Niektóre znamienite osoby, a między niemi kilku deputowanych, chciały mu zrazu w tej podróży towarzyszyć, zdaje się atoli, iż odstąpiły tego zamiaru, do czego mogła się przyłożyć szerząca się wieść o rozwiązaniu Izb. Potworzyły się liczne towarzystwa bogatych kupców, mające zamiar dopomagać w przedsięwzięciach Marszałka, co się tycze osiedlenia *Algieru*.

Memorial des Pyrenées donosi: od dni kilku panuje w naszych okolicach niepogoda, deszcz zimny z wiatrem mroźnym północno-zachodnim. Wino, co naysłodsze zbiory obiecywało, nie

może dóyrzeć, i w dobroci przeszłorocznemu ustąpi. Przypisują ową niepogodę śniegom, które tak wcześniej na *Pyreneach* wypadły. Cudzoziemcy z naszych kąpeli wyjeżdżają. Miejscem zgromadzenia bogatych podróżnych jest dopiero *Pau*, gdzie wielu już zimowe mieszkanie obrało, i *Bagnères*, które na małą skalę, wszystkie przyjemności i świetne towarzystwo stolicy przedstawia.

— Dnia 17 —

Revue des deux Mondes donosi: od dni kilku widzieć się dają w tutejszych salonach młodzi legitymiści, zamierzający udać się do Xiącia *Bordeaux*, w mundurach na tę podróż, przez nich wybranych; jest to frak koloru niebieskiego z guzikami złotymi, na których się znajduje cyfra H. V. Do nich należy młody Xiąże *Fitz-James* i redaktor gazety *Mode*, *Alfred de Fougères*. Na złotej szpadzie, którą młodemu Xiąciu podać zamysłają, wyrażone jest wezwanie *napród*.

Deputowany Hr. *Alexander Delaborde*, w niedawno wydanym przez się dziele statystycznym o Paryżu oblicza, iż w roku 1826, każdy mieszkaniec stolicy średnią liczbą rocznie wydawał 1,020 fr., każdy rzemieślnik 754 fr., od czasu zaś rewolucyi lipcowej tylko 900 fr., z czego wynika, iż byłoby dobry w powszechności zmniejszył się więcej, jak o część dziesiątą. Z wydanego o tymże przedmiocie w 1820 dzieła, wypada, iż aż do roku 1814, każdy robotnik paryzki, średnią liczbą, nie wydawał więcej rocznie nad 600 fran. Liczby te nowym są dowodem kwitującego stanu i powszechnej pomysłowości za czasów tak okrzyczanej restauracyi.

Wczoraj odprawił się pogrzeb członka konwencji *Merlin de Thionville* na cmentarzu *Lachaise*. W liczbie osób idących za trumną, widziano Marszałka *Jourdan* i Xiącia *Choiseul*, którego *Merlin* w rewolucyi od śmierci ratował.

Redakcją gazety w *Marsylii* wychodzącej, *le Peuple souverain*, znowu za obrazę osoby Króla przed sąd powołano.

Podług listów, nadeszłych z Neapolu, aresztowano wiele osób w *Abruzzach*, między którymi znajduje się *P. Drogonetti*, jeden z deputowanych w roku 1820 i 1821, najwięcej mających wpływu w ówczesnym parlamencie, który potem mieszkał w *Aquila*.

— Dnia 18 —

Król z całą Familją Królewską, dnia 21 b. m., uda się na przyjęcie Króla i Królowey Belgii, do *Fontainebleau*, gdzie tydzień zabawi.

W *Temps* czytamy: przymierze między Francją i Anglią, polegało dotąd mianowicie na podobieństwie wewnętrznego położenia obu państw i interesie ministrów. Żyjący węzeł obu krajów, człowiek przymierza, Xiąże *Talleyrand*, winien był życzyć, aby ten związek, powiększający części własne jego dzieło, na trwałszych oparciach: patryarcha dyplomatów, długowieczny świadek zmienności ludzkich układów, zna nadto dobrze, wartość słów *wieczne przymierze* i *wieczny pokój*, by nie miał ulubionego tworu od przypadkowych przemian polityki, i zmiany ministrów zabezpieczyć. Zamierzył on, jeśli to podobnym było, wielkie zagadnienie trwałości dyplomatycznych stosunków rozwiązać, i w końcu raz przynajmniej stałą wzniesić budowę. Ponieważ zaś dopiero przymierze tylko wspólnym interesem stron, zawierających układy, ukrzepionem być może, interes zaś ministrów w państwach konstytucyjnych na tak słabych chwytających się nogach, łatwo się zmieniać może, przeto dawać haczenie należy, na istotne interesa ludów, jeżeli związek ma być trwałym i statecznym. To jest zamiarem Hr. *Grey*a i Xiącia *Talleyranda*, i wątpić nie można, iż *John Bull* (Anglia) pozbędzie się reszty swego od Francyi wstrętu, jeżeli mu tylko dowieść potrafią, iż przymierze to będzie zyskowym dla jego worka.

Gazeta ogłasza za bezzasadną podaną od *Temps* wiadomość, iż pisemko Wice-Hrabiego *Chateaubrianda* o pełnoletności Xiącia *Bordeaux* już jest

w druku. Wice-Hrabia od czternastu dni nie jest w Paryżu, i o podobnym piśmku ani zamysłał.

Lord *Beauclerc* przybył tu wczoray z Niemiec: w skutek czego zaraz odbyła się konferencya między Xięciem Broglie i Posłem Angielskim, który wysłał gońca do Londynu.

Przewiezienie obelisku Egipskiego w *Luxor* aż na tutejszy plac Zgody, podług oszacowania w *Temps*, kosztuje skarbowi publiczmemu więcey, jak dwa miliony fran.

Lista cywilna ma zapotrzebować na najbliższej sessyi Izby 6 milionów fran. na zamienienie pałacu Wersalskiego w wielkie Muzeum narodowe.

Z *Tarbes* u stop Pyreneów pod 9 b. m. piszą: od dwóch dni nastąpiła u nas zima; zimno tak jest wielkie, jak w surowey porze roku, wino i maiz nie dochodzą do dojrzałości. Wszystkie rzeki skutkiem ciągłych deszczów wzbęrały, i wielkie poczyniły szkody.

Roboty około łuku tryumfalnego *l'Etoile* czynnie mają być przedłużane: zamiast czterech trofeow u podstawy z obu stron głównych mających się znajdować, będą wygotowane cztery kolosalne paskorzeźby, przedstawiające w formie allegoryczney dzieje wojen Francuzkich od 1791 do 1815 roku. Zwycięstwo pod Abukir, obchod pogrzebowy po Jenerale Marceau, wzięcie Alexandryi, przejście mostu pod Arcole, bitwy pod *Jemappes* i *Austerlitz*, mają stanowić przedmiot paskorzeźb ze czterech stron. Cały pomnik ma służyć ku pamiętce wyjscia i powrotu wojsk Francuzkich.

Zayścia pomiędzy przedsiębiercami budowli a cieślami, jeszcze nie są zagodzone. Ostatni pierwszy podali ostateczne warunki, aby zapłata dzienna najmniej do 4 fran. w robotach dla ludzi prywatnych do 6 fr. dochodziła, inne niemniej uciążliwe żądania.

— Dnia 20 —

Od niejakiego czasu daje się tu postrzegać mnóstwo obcych oficerów sztabowych.

Zawczora, przystany tu od Baszy Egipskiego młody Egipcyanin z *Kairu*, w fakultecie medycznym, stopień doktora medycyny otrzymał.

W Dijonie wychodząca gazeta, *Le Patriote*, skonfiskowaną została za umieszczenie prospektu do utworzenia towarzystwa, przeciwko podatkom od trunkow i soli.

Wielka część we Francyi znajdujących się wychodźców Portugalskich, dnia 14 t. m. wsiędli w *Dunkierce* do *Portugalii* na bryg *Pomona*, wkrótce mając wylądować w *Setubal*.

— Dnia 21 —

Król i Królowa, wczora o 11tey zrana, z Xiężniczkami i dwoma najmłodszymi Xiężętami do *Fontaineblau* wyjechali. NN. PP. mają 24go powrócić.

Belgiicki Posel przy Stolicy Apostolskiej, Hr. *Vilain XIV.* tu przybył.

Półkownik *Bignon*, Gubernator *Palais-Royal*, wczorayszey nocy do *Bruxelli* wyjechał.

— Dnia 22 —

Od kilku dni wielu oficerów Armii przysłało prośby o odstawkę.

Dnia i t. m. w *Parthenay* (w depart. obu *Sevrés*) naczelnik Szuanów *Bory*, Czarnym Kapitanem zwany, stracony został.

— Dnia 23 —

Król i Królewska Familia, którzy zawczora z *St. Cloud* wyjechali, około 6tey wieczorem do *Fontainebleau* przybyli. Wszędzie po drodze gwardye narodowe w szykach z bronią spotykały, okna zaś trójkolorowemi chorągwiemi ozdobione były. *Fontainebleau* wieczorem było oświetlone. Worszaku Królewskim znajdują się Jenerałowie *Athalin*, *Gourgand* i *Laborde*, oraz Pół-

kownik *Dumas*. Xiężęta *Orleanu* i *Nemours* byli 18go na wielkich manewrach w obozie *St. Omer*, a 21go mieli stamtąd do *Calais* wyjechać.

Gazety zajmują się rozprawami, że wojsko nie może być teraz zmniejszone. (*G. S. P.*)

Strażburg dnia 16 września.

Do naydobroczynniejszych urządzeń ministeryum spraw wewnętrznych, należą postanowienia, tyczące się dzieci, nie mających lat 16, i za występki na karę więzienia skazanych. Podług naszego Kodexu karnego, w sądzie *Assises* przysięgli, i w sądownictwach policyi poprawczy, sędziowie mogą oświadczyć, iż nieletni przestępcy dopuścili się występku, nie mając zupełney władzy rozsądku; wówczas kara jest lżeyszą. Po jey odebraniu, dotąd nieletni przestępcy byli oddawani aż do ich pełnoletności do domow robocznych, które właściwie są domami poprawy, gdzie młodzi ludzie z wierutnymi łotrami pomieszani, częstokroć tém większe jeszcze postępy na drodze zbrodni robili; dopiero mają być oddawani na utrzymanie do wieśniaków i rzemieślników. Nasze miasto uprzedziło w tym względzie przychylnie dla dobra ludzkości chęci ministeryum. Od lat wielu istnieje tu towarzystwo dla poprawy młodych winowayców. Wdaniem się swém otrzymało ono, aby podczas trwania kary, skazani na więzienie chłopcy i dziewczęta, byli oddzieleni od starszych przestępców, i stosowną dla siebie naukę odbierali. Po upłynięciu czasu kary, oddawano ich na naukę do jakiegokolwiek pożytecznego rzemiosła, i Kommissarze towarzystwa czuwali nad ich obyczajami, od czasu do czasu zdając o tém sprawę towarzystwu. Niedawno towarzystwo to miało dziesiąte publiczne posiedzenie. (*All. Pr. St. Zeit.*)

W z o c h y.

Gazeta Heska z prywatnych wiadomości ze *Włoch* pod 10 września donosi: zamiar wyprawienia wojsk Papięzkich, to jest półków *Szwajcarskich*, znajdujących się w legacyach, na granicę *Neapolitańskie*, zmienionym został. Dalej, zdaje się, iż bezzasadną jest wiadomość, rozszerzona przez gazety Francuzkie, o zwiększeniu załogi Francuzkiej w *Ankonie*, ponieważ to nie mogłoby zayść bez wyraźnego żądania Dworu Papięzkiego. Zdaje się także, iż projekt zniesienia wielkiej części zakonow w Państwie Kościelném i zabrania ich dóbr, z przyczyny wielkiego oporu, jest uchylonym. Jeszcze większego doznaje oporu wprowadzenie assygnat, a ztąd jest mowa o nowej pożyczce 5 milionów szkudow, dla zabezpieczenia której, dom *Rotschilda* żąda dania w zastaw odpowiedney części państwa Kościelnego. (*A. P. S. Z.*)

Doniesienie Teatralne.

Laskawą zaszczyconę protekcją *JO. Xiężęcia Jegomoi* Wojennego Gubernatora *Dothorkowa*, troskliwego o podniesienie sceny tutejszey i zapewnienie przez to dla Publiczności, zabawy przyjemney i wykształconey, pod zwierzchnictwem osobno ustanowioney Dyrekeyi, Towarzystwo Artystów Dramatycznych *Wileńskich*, ma honor uwiadomić Szanowną Publiczność, iż rozpocznie dawanie widowisk swoich w *Niedzielę*, dnia 1go następującego miesiąca *Pazdziernika*, w Teatrze nowo restaurowanym i powiększonym, w *Ratuszu*, za najświętszą dla siebie stanowiącą powinność, z największą ze swey strony usilnością, okazać się godnymi, tak wysokiey Zwierzchniczey opieki i zasłużyć się Szanowney Publiczności, której się względem poleca.

Do dzisieyszego Nru przyłączony jest drugi arkusz przekładu *Prawideł o sporządzeniu Osmego Popisu Ludności*, dla Prenumeratorów.

	Czas Obserwacji.	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Réau.	Wiatr.	Stan powietrza.
Obserwacje meteorologiczne.	d. 25 o 3 wieczor.	28 cal. 2,2 lin.	+ 4½ stopni.	Zachodni.	Pogoda.
	d. 26 — — —	27 — 11,8 —	+ 8½ — —	Zachodni.	Pochmurno.
	d. 27 o godz. 6½ rano.	27 — 11,5 —	+ 2½ — —	Południowy.	Pogoda.

O G Ł O S Z E N I A.

1. ИМПЕРАТОРСКАГО Воспитательнаго Дома оиъ С. Петербургскаго Опекунскаго Совѣща симъ объявляеиъ, что въ ономъ будеть продаваиъся съ аукціоннаго шорта, заложенное и просроченное недвижимое имѣние Помѣщика Петра Саковича Могилевской Губерніи Климовицкаго Повѣта въ деревняхъ: Карпачахъ дворовыхъ 5, крестьянъ 7, и Тарасовичахъ 86, и шого 96 душъ мужеска пола писанныхъ по 7 ревизіи, съ рожденными послѣ оной дѣтьми, и со всею принадлежащею къ нимъ землею и всякимъ спроеиѣмъ; для чего и назначенъ шортъ будущаго 1834 года февраля 8 дня. Желающе купитъ означенное имѣние, могутъ явиться въ Опекунскій Совѣщъ въ присущественное время, и видѣть въ ономъ продаваемому имѣнью опись, условия продажи и форму купчей крѣпости. Экспедиторъ Федоровскій. (1116)

1 Rada Opiekuńcza S. Petersburga CESARSKIEGO domu wychowania ninieyszém ogłasza, iż w niey będzie się przedawał z aukcyjnego targu oddany na ewikcyą za uchybieniem terminu nieruchomości majątek obywatela Piotra Sakowicza, Mohylewskiej Gubernii, Klimowieckiego powiatu we wsiach: Karpczach: dwornych 5, włościan 7 i Tarasowiczach 86, wogóle 96 męzkiey płci dusz zapisanych w 7 rewizyi, z narodzonemi po niey dziećmi, i z całą należącą do nich ziemią i wszelkiem zabudowaniem, dla czego i przeznaczony targ następującego 1834 roku lutego 8 dnia. Życzący kupić rzeczony majątek, mogą przybyć do Rady Opiekuńczej podczas zasiadania, i widzieć w niey przedawanego majątku opisanie, umowę przedaży i formę przedaźnego prawa.

Expedytor Fedorowski. (1116)

1 Prowiantaska Kommissya osiedloney Kawaleryi ninieyszém ogłasza, iż na zbudowanie Chersońskiej Gubernii w M. Elisawetgradzie prowiantskiego magazynu, przeznaczony przez nią w tameczney woyskowej Policyi targ 15 i przetarg 20 dnia grudnia ninieyszego roku.

Plan, fasada i profil budynkow, oraz śmieci materyałow do nich potrzebnych, dochodzących z robotami w ogólności do summy 27,263 rub. 95⁵ kop. assygnacyami, i kondycye, objawione będą przy targach. Azatém na wyż wyrażone terminy wzywają się życzący podjąć się takowego pobudowania, z ewikcyami przeznaczonemi ustawą NAYWYZEY zatwierdzoną 17 października 1830 roku, do trzeciej części podradu, i na ubezpieczenie zadatkow do połowy zupełney summy osobno.

Zarządzający Kommissyą Bstuliński.
7 Klasy Prochorow.
Sekretarz Prokofawski. (1118)

1 Od Wołyńskiego Rządu Gubernialnego ninieyszém ogłasza się, iż z powodu nieprzybycia życzących na pierwiej naznaczone terminy do wzięcia w 12letnią arendę zawakowanych Skarbowych majątkow, położonych tuteyszey Gubernii w niżej wyrażonych powiatach a mianowicie: Włodzimierskim części wsi Paridub i Wręby, Kładniow i Starostwo Wedranickie; Owrockim: folwarki: Diwliński, Snowidowski, Jarowski, Olewski i klucz Narodzicki; Krzemienieckim: wieś Niemierzyńce i część ziemi przy wsi Rudee; Kowelskim: folwarki: Podzamkowy i Powicki, i Ostrogskim: folwarki: Hłaponiński i Nowomyłski; przeznaczony został

w Wołyńskiej Izbie Skarbowey na nowo do targu termin: dnia 8 grudnia ninieyszego 1833 roku; a zatem życzący wziąć w 12letnią od następującego 1834 roku, dnia 24 marca (Ekonomicznego terminu), rzeczony majątki w arendę, zechcą przybyć dla targow, do pomienioney Izby Skarbowey na wskazany termin, z pewnemi załogami. Września 7 dnia 1833 roku.

Sowietnik Doroszeńko.

Naczelnik Stołu Kraśnicki.

Kancellarzysta Chodorowski. (1117)

1. Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ninieyszém ogłasza się, iż wzięty tuteyszey Gubernii w Babruńskim powiecie za niepokazanie na piśmie świadectwa ożłowiek Anicy Kondratjew, uznany rezolucyą Mińskiej Kryminalney Izby za włóczęgę, z rozporządzenia ninieyszego Rządu dnia 17 upłynionego sierpnia uczynionego, przeznaczony, na osnowie Ukazu Rządzącego Senatu 13 kwietnia ninieyszego roku na oddanie do woyskowej służby, i że o przyjęcie jego do takowej, komunikowano 18 sierpnia za N. 37,913 do Mińskiego Gubernialnego Rekrutackiego Urzędu; iżby ten, do kogo rzeczony włóczęga okaże się należącym, poszukiwał go (jeśli zechce) przepisany w pomienionym Ukazie porządkiem: przymiotow zaś rzeczony Kondratjew następujących: wzrostu 2 arszyny, 3 wiersz., włosów na głowie, wąsach, brodzie i brwiach ciemno-rusych, oczu błękitnych, twarzy ospowatey, ohuderlawey, podługowatey, wieku lat 43. Września 19 dnia 1833 roku.

Sowietnik Warawka.

Sekretarz Amalicki.

Za Naczelnika Stołu Rytwiński. (1119)

1 Trzey Bracia rodzeni Leonard, Ludwik, Ignacy Woyniczowie i Siostra Maryanna z Woyniczow Andersonowa, sukcesorowie po zesłym s. p. oycu naszym Ignacym Woyniczu, Koleskim Assesorze, dla rychleyszego między sobą ukończenia działu, żądają wyprzedać dom pod N. 436 na ulicy S. Jańskiej położony, nie obciążony żadnemi długami; wzywają, aby życzący ony dom nabyć, raczyli umawiać się i robić prawne układy wprost z bratem naszym Leonardem Woyniczem, jako mającym daną na to i przyznaną od wyż wspomnianych formalną plenipotencyą, mieszkającym we wspomnionym domie. Datt 1833 roku septembra 25 dnia.

Печатаиъ дозволяетъся: Виленскій Полицмейстеръ Прокудинъ Горски. (1094)

U w i a d o m i e n i e.

1. Ponieważ wyście *NOWOROCZNIKA DLA PŁCI PIĘKNEY* na rok 1833 z wielu miar dotąd się przewlekło; słuszną więc rzeczą zdało się przeznaczyć go za *NOWOROCZNIK* na rok 1834. Drukowanie jego już się zaczęło—Upraszają się zatem PP. Kolektorowie o rychłe nadesłanie listy Prenumeratorów, wedle której natychmiast po ukończeniu dzieła, stosowna liczba exemplarzy odesłana im będzie. Pisałem w Wilnie. Września 1833 dnia 27.

Krzeczkowski Józef. (1128)

2. Опъ Гродненскаго Губернскаго Начальства симъ объявляея, что для ошкрытія засяданій Дворянскаго Губернскаго Собранія и прислушленія къ выбору Чиновниковъ на наступающее прехлѣтіе, назначено 15 число Генваря будущаго 1834 года. Почему и приглашаюся Дворяне сей Губерніи имѣющие право на участие въ Дворянскихъ Выборахъ, какъ непосредственню, такъ и чрезъ уполномоченныхъ, чшобы благоволили собраться въ Уездные Города за три мѣсяца до начала Губернскихъ Выборовъ, и именно на 15 число Октябрия сего года, а на Губернскіе Выборы имѣющие непосредственный голосъ и уполномоченные на 15 Генваря будущаго 1834 года.

2. Od Grodzieńskiej Gubernialney Zwierzchności ninieyszém ogłasza się: iż dla otwarcia posiedzeń Dworzańskiego Gubernialnego Zgromadzenia i przystąpienia do wyboru Urzędników na następujące trzylecie, naznaczony jest dzień 15 Stycznia przyszłego 1834 roku. Zaczém wzywają się Dworzanie tej Gubernii, mający prawo do uczestnictwa w Dworzańskich Wyborach, jak bezpośrednio, tak i przez pełnomocników, ażeby raczyli zebrać się do Miast Powiatowych trzema miesiącami przed zaczęciem Gubernialnych Wyborów, a mianowicie na dzień 15 Października tego roku, a na Gubernialne Wybory mający bezpośredni głos i uppełnomocnieni, na 15 Stycznia 1834 roku. (1114)

2. Ostrzeżenie. W roku 1819 dnia 14 februaryi, z obrachunkow dawnych zrobiłem z W. Józefem Rożańskim zapis ugodliwy, na sumę złotych czterdzieści tysięcy wynoszący, i na skutek takowego dokumentu, w przeciągu lat trzech, zapłaciłem temuż W. Józefowi Rożańskiemu w kapitale rubli srebrnych dwa tysiące i należne procenta za upłynione lata. W roku zaś 1822 w aprylu po obrachunku powtórnym, na sumę resztującą, rubli srebrnych czterę tysiące N. r. sr. 4000, wydałem czysty oblig, a na umorzenie dokumentu ugodliwego 1819 r. 14 februaryi wydanego, wzięłem rewers, że mi go W. Rożański w każdym czasie zwróci i wyeliminuje z akt Wileńskich: gdy dotychczas tego nie dopełnił, przeto ja zaniósłem oświadczenie do Sądu Cywilnego Wileńskiego, a bym nie miał szkody z podobney opieszałości W. Rożańskiego; i dla tego wszystkich, idących do nabycia takowego dokumentu, ostrzegam, aby z nikim nie wchodzili o nabycie wyż rzeczowanego dokumentu, tém bardziej, że i czysty oblig W. Rożański przelał na kogo innego w połowie, i o to proces przed Sąd Cywilny Sokolski został zaniósiony o rozliczenie się. Datt w Wilnie dnia 23 7bra 1833 roku.

Jan Sakowicz b. Sędzia Białostockiego i Sokolskiego Powiatów. (1115)

3. Od Wileńskiego Gubernialnego Rządu ninieyszém ogłasza się, iż dla uskutecznienia

przewodzącego się uzyskania kontrabandney peny z żydów: Leyby Hirszowicza Romusa, Zeli-ka Abramowicza i Chayki Szlomowicza, w ogó-łe 7,384 rubli z kop. assygnacyami; wystawio-
ne na sprzedaż z publicznych w Wileńskim Gu-
berialnym Rządzie targow, dwa domy: jeden
żyda Leyby Hirszowicza Romisa w mieście Wil-
nie na Szklanney ulicy pod N. 212, a drugi tak-
że żyda Chomki Szlomowicza, w mieście Witko-
mirzu położone; dla czego też przeznaczony
został do targow termin 9 dnia następującego
miesiąca października z przetargiem we trzy dni
po pierwszym targu; a zatem życzący kupić ta-
kowe domy, zechcą przybyć do tego Rządu,
gdzie będą im objawione poprzednicze kondy-
cye i opisanie rzeczonych domów. 1833 roku
Września 9 dnia. Sowietnik Ławrowski.

Sekretarz Józef Eysymont.

Naczelnik Stołu Micewicz. (1103)

3. Виленская Казенная Палата объявля-
етъ: что по случаю учреждения при оной на два
года двухъ Временныхъ отдѣлений, для рѣше-
нія дѣлъ и обревизовки счетовъ прежняго вре-
мени, имѣются вакансіи: двухъ Столначаль-
никовъ, двухъ Помощниковъ, одного Конпро-
лера и одного Помощника Конпролера. Жало-
ванья положено въ годъ: Столначальникамъ по
600, ихъ Помощникамъ по 400, Конпролеру 900
и его Помощнику 500 р. ассиг. По сему желаю-
щие занять оныя мѣста изъ находящихся на
службѣ Канцелярскихъ Чиновниковъ, прислали-
бы въ Казенную Палату при прошеніяхъ, копии
Формулярныхъ своихъ списковъ съ свидѣтель-
ствами: что къ перемѣщенію ихъ итъ прѣ-
пятствія, и съ удословреніемъ мѣстнаго На-
чальства, подъ вѣдѣніемъ коего продолжаютъ
служеніе о способностяхъ къ занятію пѣхъ
должностей, въ кои желали бы поступить, а ра-
вно и о повѣдѣніи своемъ; а находящіяся не у
дѣль, явились бы въ Казенную Палату съ пред-
ставленіемъ аштесшатовъ о прежній ихъ служ-
бѣ. Сентября 21 дня 1833 года.

Ваце Губернашоръ Пешрь Баронъ Таубе.

Секретарь Федосій Гайко. (1113)

3. Za Trocką Bramą w głębi placu Zboro-
wego Ewang. Reform. w mieszkaniu na trzecim
piętrze, znajduj się do sprzedania za znacznie
zniżoną cenę meble wcale nowe piękney robo-
ty, jakoto: dwie sofy, stolik owalny, stolik skła-
dany, sekretarz męski, krzesel osmnaście, fo-
telow cztery, stół rozciągany okrągły na osób
dwadzieścia, szafa na odzienie, szafa spiżar-
niowa z szufladami, wszystkie są jasionowe w
części politurowane w części lakierowane bez
farby na czysto, sofy i krzesła pokryte wcale
nowe karmazynową w deseń morą, pantalion
z pięciu pedatami nowy mahoniowy z bronzami,
lustro wielkie w mahoniowym ekranie, se-
kretarzyk damski z toaletą, mahoniowe obrazy o-
leyne i papierowe landszafty, szklanne roboty
angielskie, fontanna z wyrobów żelaznych war-
szawskich, służące do ozdoby stolików, szkło,
porcellana i fajans; życzący nabydź cokolwiek
z tych rzeczy, w każdym czasie mogą one wi-
dzied i o cenie bydź poinformowanymi u mie-
szkających w powyższym domu w przeciągu je-
dnego miesiąca od pierwszego ogłoszenia.

Печатать дозволяю: въ должности Поли-
цейстера Прокудинъ Горскій. (1112)

zwierzchnościom do sporządzenia rewizyjnych skazek dozwala się najmować ustronne osoby za formalną umową, z włożeniem na nich za opuszczenie lub załajenie, jeśli to będzie odkryto, odpowiedzialności, w §§ 71 i 72 opisanej. Przyczem Izby Skarbowe powinny dawać skarbowym włościanom, na prośby ich, wszelką pomoc w postaraniu się o takich ludzi, nie przedsiębiorąc z resztą żadnych bezpośrednich w tej części środków.

5) Członkóm i Urzędnikóm Ziemskiej Policji, pod obawą oddania pod Sąd, zaprzecza się mieć uczestnictwo w sporządzaniu skazek rewizyjnych w skarbowych majątkach.

4) Szczególna baczność wkłada się na Rady miejskie, włościańskie i wiejskie Zwierzchności, a następnie przy sprawdzeniu rewizyjnych skazek, i na Izby Skarbowe, ażeby przy sporządzeniu skazek o miejskich mieszkańcach i skarbowych włościanach nie były dopuszczone samowolne rozdrabiania rodziny.

d) O Kolonistach i osiedlonych wychowaukach domów wychowania, przez ich starszynę, przy pośrednictwie miejscowych nad niemi Zarządów.

e) O połowicznikach, obowiązanych włościanach i wolnych ludziach na obywatelskich gruntach żyjących, również o rolnikach-żołnierzach i dzieciach odstawnych żołnierzy, do wojskowej wiedzy nienależących; przez wiejskie ich Zwierzchności.

f) O włościanach majątkow obywatelskich, i o dwornych ludziach, przez ich Panów lub umocowanych od nich; jeżeli zaś znajdują się one w opiece lub administracji, przez Opiekunów i Administratorów. O majątkach zaś po wygasłych familiach, przez Skarb jeszcze nieobjętych, przez wiejskie ich Zwierzchności.

Uwaga. Jeżeli w czasie sporządzania rewizyi Possesorowie rozdrobią wedle swej woli liczbę dusz, i utwierdzą owo rozdrobienie na własność swoich następców, prawnym porządkiem, jak bywa zwyczajnie w działach; w takim razie rozdrobienie-to, zostaje się wedle ich rozdzielenia, jeśli one są uczynione na osnowie praw. Przeciwnie, jeżeli ktokolwiek takowe w liczbie dusz rozdrobienie, uczyni tylko w samych rewizyjnych skazkach, bez należytego prawnym porządkiem utwierdzenia; tedy u takich zapisana do rewizyi liczba dusz, uważa się zupełnie przy jednym terażniejszym właścicielu, bez względu na uczynione w skazkach rozdrobienie.

g) O przyłączonych do rękodzielni i zakładów, i należących do uczonych i innych różnych miejsc, także o znajdujących się w prywatnym czasowym władaniu; przez ich Zwierzchności, Zarządzających i Possesorów.

h) O familiach ludzi, znajdujących się w służebnych obowiązkach przy skarbowych miejscach; przez oyców rodziny.

i) O dzieciach męzkiej płci, spłodzonych, przez czasowie przebywających w Rosyji Azjatorów z małżeństwa ich z córkami Rosyjskich poddanych, po obraniu rodzaju życia, sporządzać skazki mają sami, a w ich małoletności matki.

k) O darowanych wolnością, którzy nie obrali jeszcze stanu; przez nich samych.

l) O Sybirskich osadnikach, zesłańcach i

niekrajowcach, przez ich miejscowe Zwierzchności i Zarządy, podług bliższej instrukcyi od głównego miejscowego Zwierzchnictwa.

§ 19.
O osobach podpisujących rewizyjne skazki. Rewizyjne skazki podpisują: o ludziach wolnego stanu, sporządźciele ich, i te gminne Zwierzchności, przez które skazki przedstawiają się do rewizyjnych Kommissyy, a o włościanach obywatelskich i dwornych ludziach przez samych Właścicieli albo ich Pełnomocników.

§ 20.
O formie podpisu skazek. Podpis na rewizyjnych skazkach powinien być następnego brzmienia: „Że w tej rewizyjnej skazce wszystkie dusze do takiego-to dnia (miesiąc, dzień i rok, na wierzchnim arkuszu skazki napisane) rzeczywiście będące są pokazane i opuszczonych niema, i w tym taki-to (ranga lub urząd, imię, oyczeństwo i nazwisko) podpisał; albo za tego-to wedle dołączonej przy tym plenipotencyi, taki-to podpisał; albo w nieobecności takiego-to, Zarządca jego lub Przykaszczyk albo Starosta taki-to podpisał; albo Opiekun lub Administrator taki-to podpisał.

ODDZIAŁ II.

O początkowym sprawdzeniu rewizyjnych skazek, i o przedstawieniu ich podług przynależności dla podania do rewizyjnych Kommissyy.

§ 21.
O trzykrotnym przeczytaniu skazek na gminnych schadzkiach. Skazki rewizyjne przed ich przedstawieniem porządkiem w § 22 opisanym, trzykrotnie przeczytane być mają na wiejskich gminnych schadzkiach, tak w majątkach Pałacowych, udziałowych i skarbowych, różnego nazwania, jak i we wsiach kolonialnych, i innych dla przekonania samych włościan, że nikt w popisie nieopuszczony. Zapewnienie o takowym przeczytaniu czyni się na samej skazce.

§ 22.
O podawaniu rewizyjnych skazek do bliższych Zwierzchnictw podług należności. Po spełnieniu tego rewizyjne skazki podają się przez ich sporządźcieli.

a) O ludziach wolnego stanu, do bliższego nad nimi Zwierzchnictwa i Zarządu podług należności, mianowicie: o osobach miejskich zgromadzeń do Rad, Ratuszów i Magistratów; o włościanach Udziałowych, Pałacowych i innych, do Udziałowych Kantorów, Przykaszów i Zarządów; o włościanach skarbowych, różnego nazwania, do włościańskich Zarządów i innych zawiadujących niemi Zwierzchności; o Kolonistach, do kolonialnych Zarządów i Dozorców nad niemi; o Żydach do Kahalów i t. d.

b) O obywatelskich włościanach i dwornych ludziach, prosto do Rewizyjnych Kommissyy.

§ 23.
O podawaniu skazek w dwóch egzemplarzach i zostawieniu ich kopii. Skazki podają się w dwóch egzemplarzach na drukowanym papierze, jak wyżej powiedziano. Lecz na przypadek wyszukania i zapotrzebowania od Zwierzchności, w Radach albo Magistratach, Ratuszach, we wszystkich w ogólności miejscowych Zarządach, i w każdej wsi osobno zostawiają się (w ostatnich w zachowaniu u Starostów albo Wybornych) poświadczone przez sporządźcieli dokładne kopie rewizyjnych ska-

zek na drukowanych blankietach lub na zwy-
czajnym papierze.

§ 24.

*O sprawdze-
niu skazek
przez samą
Zwierzchność*

Wszystkie wymienione Zwierz-
chności, odebrawszy o Zgromadze-
niach w wiedzy ich zostających, rewizy-
yjne skazki, sprawdzają je, i złączywszy czę-
stkowe w ogólną Xieęgę, osobno należące do Izby
Skarbowey, a osobno do Powiatowego Podskar-
stwa, robią do każdego egzemplarza ogólny Sum-
mariusz i przedstawują one do Rewizyjnych
Kommissy.

§ 25.

*O baczności mie-
scowych Zwierz-
chictw za wczesnem
przedstawianiem
skazek.*

Na ten koniec wymienione
wyżey Zwierzchnictwa powin-
ny postrzegać, ażeby rewizy-
jne skazki o ludziach im podle-
głych, były przedstawione do nich wczesnie, iżby
można było pośpieszyć na czas naznaczony po-
dadź one do Rewizyjnych Kommissy.

§ 26.

*O takimże dostrze-
ganiu ze strony Izby
Skarbowey.*

W szczególności czynność ta
wkłada się na Izby Skarbowe
względem zebrania skazek o
skarbowych różnego nazwania włościanach do
Włościańskich Zarządów. Dla tego one powinny
wymagać od tych ostatnich doniesień o odesła-
niu skazek do Rewizyjnych Kommissy, i je-
żeli które nie przedstawia ich na pierwszy ter-
min, więc nie dopuszczając w żadnym zdarzeniu
do opuszczenia terminu dodatkowego podciągają-
cego pod odpowiedzialność, jak za opuszczonych,
przedsięwziąć środki dla znaglenia do rychley-
szego podania skazek.

ODDZIAŁ III.

*O zabezpieczeniu opłaty podatków za dwor-
nych ludzi.*

§ 27.

*O przypisaniu dwor-
nych ludzi do wła-
sności nieruchomey.*

Dla zabezpieczenia opłaty po-
datków właściciele dwornych
Ludzi obowiązani są, albo wpi-
sywać ich w rewizyjne skazki nieruchomych
zasiedlonych majątków, należących do nich po
Powiatach, albo, za niemieniem ich, przypisać do
własnych ich domów, w miastach będących.

§ 28.

*O zabezpieczeniu o-
płaty pogłowszczy-
zny pieniędzmi.*

Właściciele, niemający wła-
sności nieruchomey, powinni dla
zabezpieczenia za dwornych lu-
dzi swoich opłaty podatków i rekrutkiej po-
winności w ciągu czasu całej rewizyi, wnieść
do kassy Powiatowego Podskarbstwa za każdą
męskiej płci duszę po dwieście czterdzieści rubli,
lub zamiast pieniędzy złożyć na przypadające
summy bilety mianowicie dwóch kredytowych
ustanowień Pożyczkowego Banku Państwa i Za-
chowawczyey kassy Moskiewskiego Domu wy-
chowania z blankietnemi nadpisami, jeżeli tak-
owe pieniądze lub bilety nie były pierwey
wniesione z otrzymaniem na przyjęcie tych lub
innych z Powiatowego Podskarbstwa kwitacyy.

Uwaga. Bilety, jak w prost wniesione, tak
i ze wspomnionych kredytowych ustanowień
wysłane, chowają się w Powiatowych Podskar-
stwach.

§ 29.

*O uzyskiwaniu od
nieakuratnego wła-
ściciela podatków i
powinności z wnie-
sionego przezeń za-
bezpieczenia.*

Jeżeli właściciel, wniosłszy
za każdą duszę po 240 rubli,
okaże się nieakuratnym w opła-
cie za dwornych ludzi podatków
i powinności; wtedy z rozporzą-
dzenia Izby Skarbowey, uzyskanie takowey opła-

ty, obraca się naprzód na procenta, a potem i na
kapitał, w kredytowych ustanowieniach z nay-
dujący się.

§ 30.

*O zdarzeniach, kie-
dy zabezpieczenie
powraca się.*

Bilet, w Powiatowym Podskar-
stwie zachowujący się, może
bydź wydany właścicielowi lu-
dzi dwornych, lub następcem jego, albo w ra-
zie nabycia ich przez drugich sposobem prze-
lewu, w następujących zdarzeniach: 1) Jeżeli
ludzie ci w późniejszym czasie będą przypisa-
ni do nieruchomości swych właścicieli własno-
ści, i wszystkie liczące się na nich zaległości op-
łacone. 2) Jeżeli oni wyddą zpod obywatel-
skiego władania; i ogólnie we wszystkich tych
zdarzeniach, kiedy ustaje za nich opłata po-
datków.

§ 31.

*O środkach Rządu.
w razie niezłożenia
zabezpieczenia przez
właścicieli.*

Lecz jeżeli kto z właścicieli
od zabezpieczenia podatków za
swoich dwornych ludzi wymó-
wi się, wtenczas od takiego, lubo rewizyjne
skazki przysyła się, ale razem przez Guber-
nialną Zwierzchność bierze się od nich zob-
owiązanie się na piśmie, że za nieakuratną opła-
tę powinności, postąpiono z nimi będzie podług
prawideł o skarbowych uzyskaniach.

§ 32.

*O prawidłach przy-
pisywania podda-
nych ludzi na przy-
szły czas.*

Dla uchylenia takich niedogo-
dności, na dalszy czas postanawia
się, ażeby osoby, mające prawo
mieć poddanych ludzi, odtąd przy samémże
stwierdzeniu kupnego prawa, przypisywali na-
bywające się przez nich kupłą familie dla opła-
ty za nich powinności, wyłącznie do własnych
z osiedlonych majątków; co i wyrażać w samych
kupnych prawach.

ROZDZIAŁ PIĄTY.

*O miejscach dla przyjęcia rewizyjnych ska-
zek i o obowiązku tych mieysc.*

ODDZIAŁ I.

*O miejscach dla przyjęcia rewizyjnych skazek,
w ciągu pierwszego terminu.*

§ 33.

*O podawaniu rewizy-
yjnych skazek do
Rewizyjnych Kom-
missy.*

W ciągu pierwszego terminu,
to jest: do 1 Maja, a w Syberyi do
1 Sierpnia 1854 roku, rewizy-
jne skazki z miasta i Powiatu podają się do u-
myslnie ustanowionych osobnych w każdym
Powiatowym mieście czasowych Rewizyjnych
Kommissy.

Uwaga. 1) W Gruzji i Bessarabii skazki
o właściwie dwornych ludziach, tak Gruzyy-
skiego narodu, jako i Rossyanach, należących do
Urzędników, podają się do Skarbowych Expe-
dycy i Izby.

2) Postanawia się, ażeby o kupujących się
w Gruzji przez Rossyjskich Urzędników dwor-
nych ludziach Gruzyskiej nacyi po rewizyi,
rewizyjne skazki, były podawane do Gruzyy-
skiej Skarbowey Expedycy, albo do Skarbo-
wey Izby inney Gubernii, w ciągu czterech mie-
sięcy po odebraniu kupnych praw, pod obawą
w przeciwnym razie, odpowiedzialności za nich,
jak za opuszczonych, jeżeli się odkryje, że za
tych ludzi nie wchodzą podatki do skarbu.

§ 34.

*O składzie rewizy-
yjnych Kommissy.*

Rewizyyna Kommissya składa
się z Powiatowego Marszałka
Dworzaństwa, Strapczego i jednego mieyscowe-
go Urzędnika z naznaczenia Cywilnego Guber-

natora lub Obwodowego Naczelnika. Miejsce Marszałków, gdzie ich nie masz, zastępują Powiatowi Sędziowie, a gdzie i tych nie masz, tam Gubernialna Zwierzchność ma uczynić rozrządzenie, kto z miejscowych obecnych Urzędników w Kommissyi ma zasiadać.

§ 35.

O Kancellaryi rewizyjnej Kommissyi. Do korespondencyi i pisania w Kommissyi, używają się kancellaryjni oficyaliści z rozporządzenia Gubernialnego Rządu.

Uwaga. Na kancellaryjne potrzeby Kommissyi wydaje się z Powiatowego Podskarbstwa na rachunek opłaty za drukowany rewizyjny papier i za uchybienie terminu na podanie skazek, podług uwagi Cywilnych Gubernatorów, od 50 do 100 rubli na każdą.

§ 36.

O porządku przedstawiania skazek do Kommissyi. Rewizyjne skazki wedle ustanowionej formy w dwóch exemplarzach podają się do rewizyjnych Kommissyi od wszystkich rzeczonych wyżej miejsc i osób przy doniesieniach, pisanych na herbowym pięćdziesiątkopieykowego stępla papierze, osobiście lub przez umocowanych, albo w pakietach przez pocztę.

§ 37.

O annexach do rewizyjnych skazek. Do rewizyjnych skazek powinny być dołączane:

- 1) Plenipotencya na prostym papierze, poświadczona w Sądzie, albo przez dwóch ustronnych świadków, jeśli podpisanie i podanie skazek porucza się przez właścicieli osobom innym.
- 2) Kwietacya Powiatowego Podskarbstwa, jeżeli skazka przedstawia się o samych tylko dwornych ludziach, za których opłata podatków i rekrutskich powinności, zabezpieczona pieniędzmi albo biletami kredytowych ustanowień.

ODDZIAŁ II.

O obowiązkach Rewizyjnej Kommissyi.

§ 38.

O zapisywaniu dnia przyjęcia rewizyjnych skazek. Rewizyjna Kommissya po przyjęciu skazek, zapisuje na nich dzień otrzymania, i zapisuje do ustanowionej na to sznurowej Xięgi pism wchodzących.

Uwagi: 1) Za dzień podania rewizyjnej skazki przez pocztę, liczy się dzień przyścia poczty.

2) Xięgi: wchodząca — dla wpisu otrzymanych skazek i innych papierów, i wychodząca — dla zapisu wydających się kwietacyj i papierów, dają się Kommissyom od Izby Skarbowej za utwierdzeniem, sznurem i pieczęcią. Sporządzenie ich czyni się z ogólnych dochodów na rachunek opłaty, wchodzącej za rewizyjny papier i za uchybienie terminu podania skazek.

§ 39.

O poprzedniczym rozpatrywaniu skazek przez Kommissyę. W miarę podawania skazek, Rewizyjna Kommissya rozpatruje: zgodnieli z przepisaniem i prawidłami one są sporządzone; i jeżeli okażą się niedokładnymi, wtedy podającym je osobiście oddaje na powrót w tymże samym czasie, lub nigdy daley jak drugiego dnia, a tylko w zdarzeniu szczególnych przeszkód na trzeci dzień; o nieakuratności zaś przysłanych przez pocztę, zawiadania się także niezwłocznie przez urzędy

policyjne, podług przynależności. W obu zdarzeniach zapisują się Żurnaty, z wyłuszczeniem przyczyn, dla których skazki uznają się za niedokładne, nie dopuszczając się z resztą żadnych przycepek za drobnostki.

§ 40.

O poprawieniu w skazkach niedostateczności przez podawców skazek. Podawcy skazek obowiązani są, po otrzymaniu na powrót skazek, poprawić zaadnotowane w nich niedostateczności, i niezwłocznie nanowo do Kommissyi przedstawić, nieopuszczając naznaczonego dla podania skazek terminu. Ale takie nieregularne podanie skazki, nie wymuje od odpowiedzialności za uchybienie terminu.

§ 41.

O wydaniu na przyjęcie skazek kwitacyi. Po przyjęciu rewizyjnych skazek, tak uznanych za dokładne, jako i poprawionych później, Kommissya w tymże czasie wydaje podawcy skazki albo jego Pełnomocnikowi osobiście kwitacyą, albo posyła ją do niego, w żaden sposób, nie daley, jak trzeciego dnia, przez Policye miejscowe, dokąd należy. W kwietacyi, która się jeszcze na drukowanym blankiecie (forma litera B) wyraża się, jak o czasie podania lub przyjęcia, tak i o tém, że skazki sporządzone wedle przepisanej formy. Z otrzymania kwitacyi, podawca skazki, jeżeli znajduje się obecnie, rozpisuje się w xiędze wychodzącej.

Uwaga. Drukowane blankiety na te kwitacje, przygotowują się z rozporządzenia Skarbowych Izb w Gubernialnych Drukarniach. Koszta na to potrzebne odnoszą się także na rachunek ogólnych dochodów Państwa.

§ 42.

O czasie zamknięcia Rewizyjnych Kommissyi. Na drugi dzień po upływie terminu na podanie do Rewizyjnych Kommissyi skazek zakreślonego, te ostatnie zamykają się, i po utwierdzeniu podpisem xiąg, sporządza się Żurnał o zamknięciu działań Kommissyi.

§ 43.

O odsyłaniu rewizyjnych skazek i dzieł rewizyjnych Kommissyi do Izby Skarbowych. Potem jeden exemplarz wszystkich podanych do Kommissyi rewizyjnych skazek, przy wiadomości (wedle formy lit. C), przesyła się do Powiatowego Podskarbstwa, a drugi przy takiejże wiadomości razem z wchodzącą i wychodzącą poświadczonemi Xięgami, Żurnatami, i ze wszystkiemi dziełami w Kommissyi odbywanemi, przesyła się do Izby Skarbowej.

ODDZIAŁ III.

O miejscach do przyjęcia rewizyjnych skazek w ciągu dodatkowego terminu.

§ 44.

O podawaniu rewizyjnych skazek do Izby Skarbowych. Po upłynieniu terminu dla podania skazek do Rewizyjnych Kommissyi przeznaczonego, i po zamknięciu onych, skazki pozostałe jeszcze niepodanemi, oraz i dodatkowe o opuszczonych, przyjmują się w Izbach Skarbowych w ciągu trzymiesięcznego, a dla Gubernii Sybirskich czteromiesięcznego dodatkowego terminu, to jest: do 1go Sierpnia, w Syberyi zaś do 1go Grudnia 1834 roku; lecz nie inaczej, jak z opłatą peny za opuszczenie pierwszego terminu po jednym rublu od każdej obecnej mężkiej płci duszy,

w przedstawionej w ciągu dodatkowego terminu skazce zapisanej.

Uwaga. Penę tę obowiązani podawcy skazek wnosić do Powiatowego Podskarbstwa przed podaniem skazek, która po wydaniu kwitacyi przyłącza się do ogólnych dochodów Państwa.

§ 45.

O osobach obowiązanych wnosić peny za uchybienie terminu. Wyżej rzeczona pena uzyskuje się z winnych w uchybieniu terminu osob, obowiązanych do przedstawienia do rewizyjnej Kommissy skazek, jakoto: za wsie obywatelskie z samych obywateli lub ich pełnomocników, zarządców i wybornych, za skarbowe, udziałowe, pałacowe, kolonialne i dalsze, z ich Starszyn, Główn i innych wiejskich Zwierzchników; w miastach zaś z miejskich Główn i Starostów, albo z Członków Magistratów i Ratuszów.

§ 46.

O objawieniach względem wykreślenia nad rzeczywistą liczbę zapisanych dusz. W ciągu dodatkowego terminu, dozwala się także podawać objawienia o duszach, nad rzeczywistą liczbę zapisanych, które też wykreślają się z liczby, za postanowieniem Izby Skarbowej po utwierdzeniu Naczelnika Gubernii; o czém donosi ona za każdym razem wyższej Zwierzchności.

§ 47.

O porządku podawania skazek do Izby Skarbowych. Rewizyjne skazki, do Izby Skarbowych podające się, piszą się również podług jednakięj z przedstawianymi się do Rewizyjnej Kommissy formy, i także w dwóch exemplarzach, lecz podają się przy objawieniach pisanych na rublowym herbowym papierze.

§ 48.

O annexach do rewizyjnych skazek. Do takowych skazek dołączają się, w pewnych zdarzeniach, też same annexa, o których wspomniano w § 37. i nadto kwitacya z wniesienia do Powiatowego Podskarbstwa peny za opuszczenie terminu.

§ 49.

O sporządzaniu summaryjnych wiadomości. Izby Skarbowe sprawdziwszy wiadomości z Rewizyjnych Kommissy z przysłanymi z nich rewizyjnymi skazkami i sporządziwszy z tych ostatnich, oraz z danych prosto do Izby wedle ustanowionej formy (lit. D.) osobne w dwóch exemplarzach summaryjne wiadomości, dostawiają one niezwłocznie do Departamentu różnych podatków i poborów i do Cywilnego Gubernatora.

Do Rządzącego zaś Senatu po ukończeniu rewizyi, przedstawuje się ogólna summaryjna wiadomość o liczbie rewizyjnych dusz po ostatnim popisie od Ministra Skarbu, z wyrażeniem w onej Guberniami przybytu lub ubytku w porównaniu do poprzedzającej rewizyi.

§ 50.

O czasie zamknięcia popisu ludności. Po upływie dodatkowego terminu, przeznaczonego na podanie skazek do Izby Skarbowych, popis ludności zamyka się, i wszyscy ludzie, na podstawie teraźniejszych prawideł onemu podlegli, lecz do skazek niewpisani, uznają się już za opuszczonych. Równym sposobem za objawieniami po upływie dodatkowego terminu podanymi nie będą wykreśleni i dwukrotnie zapisani; lecz zostając w rewizyi, na równi z innymi, jak rzeczywiscie będący, ulegają podatkowi.

ROZDZIAŁ SZOSTY.

O środkach do poprawienia lub sprawdzenia popisu ludności.

ODDZIAŁ I.

Sprawdzenie popisu ludności przez samych podawców skazek.

§ 51.

O sprawdzeniu ze strony gromad i dziedziców. W miastach — Rady, Ratusze i Magistraty, we wsiach Skarbowych, Pałacowych, udziałowych, kolonialnych i innych nazwań — Włościańscy Główn, Wyborni i inni ich wiejscy Zwierzchnicy; w majątkach obywatelskich — sami obywatele albo ich zarządcy, przykaszczyki i wyborni; a w miastach przez Żydów zamieszkałych — ich kahały, obowiązane czynić ostateczne sprawdzenie rewizyjnej liczby ludzi z podanymi skazkami przez czytanie ich we wsiach na gminnej schadzce.

§ 52.

O czasie wewnętrznego sprawdzenia. Dla wewnętrznego sprawdzenia przez samych podawców skazek, gromady i dziedziców, naznacza się czas dodatkowego terminu, to jest: od 1 Maja do 1 Sierpnia, a w Sybirskich Guberniach od 1 Sierpnia do 1 Grudnia 1834.

§ 53.

O terminie dla objawienia o tych, którzy powrócili z ucieczki. Dla objawienia o ludziach, którzy się znajdowali w czasie sporządzenia popisu w ucieczce, i dla tego nie objęci są skazką, w liczbie rzeczywiscie zapisanych do skazek, i którzy w późniejszym czasie po ukończeniu popisu powrócili, dozwala się obywatelom i gromadom cztero-niedzielny termin, licząc od czasu ich stawiania się.

§ 54.

O podaniu skazek o opuszczonych. Jeżeli po sprawdzeniu przez gromady lub obywateli, okażą się opuszczeni ludzie, to o takowych obowiązani są oni podawać do Izby Skarbowych dodatkowe rewizyjne skazki, w dwóch także exemplarzach, przy objawieniach także na rublowym herbowym papierze.

ODDZIAŁ II.

O sprawdzeniu popisu ludności przez Rząd.

§ 55.

O czasie sprawdzenia przez Rząd. Po upływie dodatkowego terminu, naznaczającego się dla wewnętrznego sprawdzenia przez same gromady i właścicieli, i dla podania rewizyjnych skazek o opuszczonych, albo dwukrotnie zapisanych, odbywa się miejscowe sprawdzenie ze strony Rządu, i trwa przez ciąg dwónastu miesięcy, to jest: do 1 Sierpnia, a w Syberyi do 1 Grudnia 1835 roku. — Po czém sprawdzenie to ustaje, i żadne nowe śledzenia i badania nie dozwalają się.

§ 56.

O poprzedniczym sprawdzeniu przez Skarbowe Izby. Przed takim miejscowym sprawdzeniem, Izby Skarbowe robią własne sprawdzenie przez porównanie podanych do nich prosto i otrzymanych od rewizyjnych Kommissy rewizyjnych skazek o wszystkich stanach, ze skazkami przeszłej rewizyi, ostatnimi okładami i innymi znajdującymi się u nich wiadomościami, zwracając przytém uwagę, czyli ze wszystkich majątków i gromad skazki rzeczywiscie są poda-

ne, i czy nieznajduje się w którychkolwiek z nich znacznego umniejszenia rewizyjnych dusz, i o dostrzeżonych omyłkach i opuszczeniach zawiadamiają urzędników, na miejsca wystanych. Po otrzymaniu od nich wiadomości, drobne omyłki w skazkach poprawują się, postępując z opuszczonymi, jeżeli okażą się, podług prawideł, podług tu w rozdziale siódmym objętych.

§ 57.

O sprawdzeniu na miejscach przez osobno wystanych urzędników. Miejscowe sprawdzenie odbywa się przez osobno wystanych od Gubernialney Zwierzchności Urzędników, przez porównanie rewizyjnych skazek na samych miejscach z rzeczywistą liczbą obecnych ludzi, którzy byli do tego dnia, którego podpisana skazka i który w niej jest położony.

§ 58.

O naznaczeniu urzędników dla miejscowego sprawdzenia. Urzędnicy dla miejscowego sprawdzenia, albo naznaczają się przez Cywilnych Gubernatorów z liczby Gubernialnych lub Powiatowych, lecz tylko z innego Powiatu, albo przeznaczają się nowi właściwie do tego przedmiotu z rozporządzenia Ministra Skarbu; w każdym zaś razie doświadczonej ufnosci.

§ 59.

O obowiązkach urzędników. Urzędnicy takowi biorą z Powiatowych Podskarbstw podane do nich rewizyjne skazki tych gromad albo wsi, w których obowiązani są odbyć sprawdzenie, i skazki te sprawdzają najbliższymi sposobami; i jeżeli potrzeba, porównaniem z metrycznymi księgami, których mają oni prawo potrzebować bezpośrednio od parafialnych Kapłanów, albo od Duchowney Zwierzchności. Przez to działanie przekonują się oni: czy istotnie wszystkie osoby, które wedle przepisanych tu prawideł do popisu weszły były powinny; w skazkach są pokazane, i czy opuszczonych nie ma.

Uwaga. Względem dalszych szczegółów do odbywania sprawdzenia rewizyi przez Skarbowe Izby i zesłanych na miejsca Urzędników, wydana będzie osobna instrukcja.

§ 60.

Ciąg dalszy. O odkryciu przez urzędnika, odbywającego sprawdzenie opuszczonych, donosi on niezwłocznie Izbie Skarbowey; dalsze zaś śledzenie do odkrycia winnych za utajenie, jeśli ci wtenczas-że nie mogą być odkryci, zostawuje się właściwemu Policcyjnemu miejscu.

§ 61.

O przypisaniu opuszczonych do okładu i o uzyskaniu z winnych. Izby Skarbowe o dołączenie do okładu opuszczonych ludzi, przez nie same dostrzeżonych albo przez urzędników odkrytych, również o zapisanie do niedoimki sztrafu, a Gubernialne Zwierzchności o uzyskanie tego sztrafu i podatków, tudzież o postąpienie z winnymi na podstawie te- różniejszych prawideł, czynią niezwłocznie należyte rozporządzenia i donoszą o tém, pierwsze Ministrowi Skarbu, a ostatnie Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

§ 62.

O odpowiedzialności urzędników, odbywających miejscowe sprawdzenie. Jeśli w późniejszym czasie odkryci będą opuszczeni i przy tém okaże się, że w czasie bytności urzędnika na miejscu, dla sprawdzenia albo śledzenia, ludzie takowi byli rzeczywiście, wtedy urzędnik ulega odpowiedzialności, jako za

uchybień obowiązkowi. Lecz kiedy który przy tém będzie przekonany o przekupstwie lub o jakiej bądź nadużycia i przymuszające działania, taki oddaje się pod Sąd, dla postąpienia z nim podług całej surowości praw.

ROZDZIAŁ SIÓDMY.

O następnościach sprawdzenia i uzyskaniach za opuszczonych.

§ 63.

Zasady uzyskań w ogólności. Za opuszczonych przy rewizyi ludzi męzkiey płci, postanawiają się niżej wskazane uzyskania i odpowiedzialność, uważając podług tego: 1) Czy przez samych podawców skazek, gromady i właścicieli opuszczeni, w późniejszym czasie są objawieni, albo 2) odkryci oni środkami przez Rząd użytymi.

ODDZIAŁ I.

O uzyskaniach za opuszczonych, przez samych podawców skazek objawionych.

§ 64.

Zasada uzyskań za opuszczonych, objawionych przez podawców skazek. Jako zasada uzyskań za opuszczonych, odkrytych przez samych podawców skazek, przyyjuje się czas objawienia o nich.

§ 65.

O mierze uzyskania za objawionych przed upływem dodatkowego terminu. Jeżeli gromady, właściciele, i w ogólności podawcy skazek, odkrywszy u siebie opuszczonych, objawią o nich Rządowi, z podaniem skazek w ciągu dodatkowego terminu, dla wewnętrznego domowego sprawdzenia zakreślonego, tedy takowi ludzie dołączają się do stanu podatkowego z pojedynczemi podatkami, a z nich wóznicy (Ямщики), z pojedynczemi takież ziemskimi poborami, od 1 Stycznia 1835 roku; przy czém, stosownie do § 44. wnosi się przez objawiciela pena po jednym rublu za każdą opuszczoną męzkiey płci duszę.

§ 66.

O mierze uzyskania za objawionych po upłynieniu dodatkowego terminu. Jeżeli zaś takowe objawienie uczynione, i skazki podane będą po upłynieniu pomienionego dodatkowego terminu, lecz przed przybyciem na miejsce urzędników przez Gubernialną Zwierzchność wystanych, dla wybadania się o opuszczonych; wtedy również po zapisaniu opuszczonych w rewizyi ludzi do okładu, na podstawie wyżej opisanej, uzyskuje się peny po trzy ruble za każdą męzkiey płci duszę.

§ 67.

O mierze uzyskania za objawionych po sprawdzeniu rewizyi przez Rząd. Lecz jeżeli opuszczeni objawieni będą albo po odjeździe Urzędnika po 1 Stycznia 1835 roku, albo w ogólności po ukończeniu terminu, do sprawdzenia ze strony Rządu naznaczonego; wtedy oprócz uzyskania trzyrublowey peny, ludzie takowi wpisują się do okładu z płacaniem podwójnych podatków za przeszły od 1 Stycznia 1835 roku, i pojedynczych na przyszły czas.

Uwaga. We wszystkich tych przypadkach, żadne śledzenia o opuszczonych i badania nie pozwalają się, i objawiciele żadnym sztrafom i osobistym karom nie podlegają.

§ 68.

O mierze uzyskania za zbiegów objawionych za powrotem do ich gromady i wiosek. Ludzie, którzy w czasie sporządzenia popisu ludności byli w ucieczce, i po ukończeniu jego powrócili, jeśli o nich będzie objawiono przez same gromady i właści-

cieli przed upływem cztero-niedzielnego terminu, wpisują się tylko do okładu z pojedynczemi podatkami, z których liczące się za przeszły czas od 1 Stycznia 1835 roku, spadają na przechowywaczów tych zbiegów, a na przyszły, na gromady i majątki, nie podciągając zatem ani jednego, ani drugich, do żadnej peny.

ODDZIAŁ II.

O uzyskaniach za opuszczonych, odkrytych przez środki Rządu.

§ 69.

O mierze uzyskania za opuszczonych odkrytych z rozporządzenia Rządu. Za opuszczonych, odkrytych po upływie dodatkowego terminu przez środki Rządowe przy sprawdzeniu popisu, winni właściciele, gromady, kahały, włości albo wsie, podlegają: a) opłacie podwójnych podatków Państwa, jak za przeszły od 1 stycznia 1835 roku, tak i na przyszły czas do nowego popisu, a woźnicy opłacie pojedynczych ziemskich poborów, i oprócz tego także pojedynczych podatków podług okładu skarbowych włości; b) sztrafowi dwieście pięćdziesięciu rubli za każdą opuszczoną męzką płci duszę, i c) osobistemu podług wyroku sądowego ukaraniu na zasadzie poniżej następujących §§.

Uwaga. Okłady ziemskich powinności, za przypisane w rewizji dusze, we dwoje nie uzyskują się.

§ 70.

Zasady osobistego ukarania. Osobiste ukaranie naznacza się dwójakiego rodzaju, mając uwagę na to: wynikło-li opuszczenie w rewizji przez nieuwagę i niedbalstwo podawców skazek, lub przez zatajenie.

§ 71.

O osobistém ukaraniu za opuszczenie przez niedbalstwo. Jeżeli po śledztwie i Sądzie opuszczenie okaże się wynikiem przez nieuwagę i niedbalstwo, wtenczas sporządziciele skazek, włościńskie Głowy, Wyborni, Starszyny, Starostowie, Zarządcy i Przykaszczyki, z ludzi podatkowego stanu, oprócz kupców, jak w skarbowych i obywatelskich, tak i w drugich majątkach, podlegają oddaniu do roboczego domu na trzy miesiące.

§ 72.

O osobistém ukaraniu za utajenie. Lecz jeżeli przez śledztwo odkryte będzie zatajenie, jako działanie, stanowiące jawny zamiar, wtedy przekonani o tém sporządziciele skazek, z Dworzan, Urzędników i Kupców, albo sami właściciele majątków, Mieyskie Głowy, Burmistrzowie, Ratmani, i Członkowie Magistratów z Kupców, albo zarządcy i przykaszczyki z Dworzan, Urzędników i Kupców, ulegają wedle sądowego wyroku, karze podług praw, jako za fałszywy postępek; a włościńskie Głowy, Wyborni, Starszyny, Starostowie, Zarządcy, Przykaszczyki i inne zwierzchnictwo mające osoby, a także sporządziciele skazek, również w skarbowych i obywatelskich majątkach, należący do stanu odbywającego rekrutką powinność, zdadni oddają się w rekruty bez zaliczenia, a niezdatni odsyłają się na osiedlenie.

§ 73.

O uzyskaniach za opuszczonych, objawionych w czasie przybycia na miejsce Rewizorów, oraz za niedoniesienia o Jeśli, o opuszczonych w rewizji duszach, doniesiono będzie przez gromady i właścicieli w czasie przybycia już na mie-

tych, co powróci z ucieczki. sca Urzędników, wysłanych dla sprawdzenia rewizji, lub dla śledzenia, oraz, jeżeli przez Rząd będą odkryci, po cztero-niedzielnym terminie, ludzie, którzy z ucieczki powrócili, lecz przez gromady i właścicieli nie objawieni; wtedy winni w tém, ulegają, jak opłacie podwójnych podatków za przeszły i na przyszły czas, tak i sztrafowi dwieście pięćdziesięciu rubli za każdą duszę.

§ 74.

O uzyskaniach z dzierżawców arendownych majątków za kontraktami. Dzierżawcy arendownych majątków, przyjętych przez nich, albo od Skarbu za kontraktami, w Skarbowych Izbach zawartemi, albo za utwierdzeniem Rządu, od osób, którym majątki takowe nadane są za służbę, nie uwalniają się od uzyskań w §§ 69 i 72 wyrażonych.

§ 75.

O mierze uzyskania za nieprzypisanie się do żadnego stanu ludzi wolności udarowanych. Wolnością udarowani przed rewizją ludzie, którzy nie podali w czasie odbywania się jej o sobie i familiach swoich skazek, i nie przypisali się do żadnego stanu, odsyłają się jako włóczęgi do wiedzy wojskowej, i zdadni z nich przeznaczają się do służby, a małoletni do batalionów Kantonistów; niezdatni zaś odsyłają się na osiedlenie.

§ 76.

O uzyskaniach za opuszczonych odkrytych po ukończeniu sprawdzenia ze strony Rządu. Za opuszczonych w ogólności, odkrytych jakimkolwiek bądź zdarzeniem, po odbyciu sprawdzenia ze strony Rządu, wszystkie uzyskania, oprócz trzyrublowej peny, ograniczają się opłatą tylko podwójnych podatków, jak za przeszły od 1 Stycznia 1835 roku, tak i na przyszły czas do nowej rewizji bez wszelkich dalszych badań, sztrafów i osobistego ukarania.

ODDZIAŁ III.

O wyjątkach od uzyskania za opuszczonych.

§ 77.

O arendownych posesorach majątków nadanych. Possesorowie, którzy nabyli prawo do władania arendownymi majątkami, z Nymi i łósciwszego za służbę nadania, czyli oni sami majątkami zawiadują, nie oddając ich w subarendę, lub osobiście w onych nieprzebywający, zarządzają nimi przez swoich pełnomocników, albo nawet przez tychże majątków wieyskich starszyn, nie ulegają za opuszczone w tych majątkach dasze odpowiedzialności, ani osobiście, ani też przez opłatę podwójnych podatków i sztrafu; lecz ta odpowiedzialność zwraca się w takim razie na samych skarbowych włości; z wieyskimi zaś starszynami postępuje się porządkiem w §§ 71 i 72 opisanych.

§ 78.

O poddonych ludziach, którzy byli z dziedzicami swymi w wyprawach zagranicznych. Poddani ludzie, którzy byli w czasie odbywania popisu ludności z dziedzicami swymi w wyprawach zagranicznych, do opuszczonych dusz nie liczą się. Skazki o nich przyjmują się za powrotem dziedziców do Rosyi w ciągu sześciu miesięcy, z opłatą za wszystkie przeszły czas zwyczajnego podatku i innych poborów; w przeciwnym zaś razie, postępuje się z nimi, jak z opuszczonymi.

ROZDZIAŁ ÓSMY.

O porządku rozłożenia opłaty peny, podatków i sztrafu.

§ 79.

O opłacie peny i podatków przed podaniem dodatkowych skazek.

Postanowiona temi prawidłami pena i podatki, za przeszły czas i za bieżący rok, przez tych, co dobrowolnie objawili, wnoszą się do Powiatowego Podskarbstwa przed podaniem dodatkowej skazki, i otrzymane kwity dołączają się do samej skazki.

§ 80.

O porządku opłaty podatków za opuszczonych

Podatki, płacące się za opuszczonych, wnosić za wszystkie przeszły czas w zupełności, jak wyżej powiedziano, a za bieżący rok, jeśli będą objawieni lub odkryci w pierwszej połowie roku, za półrocze, a jeśli w drugiej, za cały rok.

§ 81.

O porządku uzyskiwania podwójnych podatków za opuszczonych ludzi wolnego stanu.

Z podwójnych podatków nakładających się za opuszczonych ludzi wolnego stanu, jak w miastach, miasteczkach, tak i po wsiach, jedna połowa uzyskuje się przez gromadę z samych opuszczonych, a druga wnosi się przez nie z rozkładu na ogół.

§ 82.

O porządku uzyskiwania sztrafu za opuszczonych ludzi wolnego także stanu.

Uzyskiwanie sztrafu z tych miejskich Gromad, Kahatów, włości lub wsi, w których przez Rząd odkryci będą niezapisani lub nieobjawieni ludzie, którzy powrócili ze zbiegowstwa, rozkłada się tak, iżby z duszy w roku pobierano było nie więcej, jak dwa ruble, do ostatecznego wypłacenia całego sztrafu.

§ 83.

O porządku uzyskiwania sztrafu i podwójnych podatków z obywatelskich majątków.

W majątkach obywatelskich, uzyskanie dwóchset pięćdziesięciu rubli sztrafu i podwójnych podatków, zwraca się na samych dziedziców, bez względu na to, przez kogokolwiekby rewizyjne skazki podane były, czy przez nich samych, lub ich Pełnomocników, Zarządców, Starostów, albo Opiekunów i Administratorów. Obywatelom zaś zostawuje się prawo poszukiwać na takich osobach z Dworzan i wolnych stanów prawnym porządkiem.

§ 84.

O terminie dla opłaty sztrafu od właścicieli.

Dla opłaty spadającego na właścicieli sztrafu, naznacza się roczny termin, po upływie którego, jeżeli sztraf zapłacony nie będzie, z właścicielem postępuje się podług prawideł o skarbowych uzyskaniach.

§ 85.

O porządku przyłączenia opuszczonych, w następności zmarłych.

Odkryci opuszczeni, którzy byli osobiście w czasie odbywania rewizyi, a potem umarli, albo jakimkolwiek innem zdarzeniem ze swoich gromad lub wsi wybyli, powinni być przyłączeni do okładu narównie z istotnie opuszczonymi.

§ 86.

O zbiegach poymanych przez środki rządowe.

Zbieg poymany przez środki Rządowe, i powrócony gromadzie lub obywatelowi, jeżeli okaże się niezapisanym w rewizyi, przyłącza się do niej z opłatą pojedynczych podatków od 1 Sty-

cznia 1835 roku. Zbieg zaś, za poymaniem go przez Rząd, oddany, bez prawa otrzymania kwitacyi, w rekruty, albo zesłany na zasiedlenie, w rewizyi do gromady lub obywatela nie przyłącza się.

§ 87.

O uzyskaniu podwójnych podatków i sztrafu bez sądowego rozpatrzenia.

Uzyskiwanie podwójnych podatków i sztrafu po 250 rubli za opuszczonych przez środki Rządowe odkrytych, uskutecznia się za zniesieniem się Izby Skarbowey przez Gubernialną Zwierzchność, bez żadnego Sądowego rozpatrzenia.

ROZDZIAŁ DZIEWIĄTY.

O przechodzeniu ludzi z jednego do drugiego stanu i o przekazie poddanych ludzi w czasie popisu ludności.

§ 88.

O zaprzeczeniu przechodu z jednego stanu do drugiego.

Ażeby przy odbywaniu rewizyi i w ustanowieniu podług niej okładów, nie mogło wyniknąć zamieszanie, przeto w ciągu pierwszego naznaczonego dla popisu ludności terminu, zaprzecza się: a) przenoszenia włości, tak skarbowych i innych nazwań, jako i obywatelskich, z jedney Gubernii, Powiatu, włości albo wsi, do drugich; również i odsyłać włości skarbowych i udziałowych, tudzież mieszczan, do Syberyi za gminnemi wyrokami; b) przechodzić włościom do miejskich stanów, i c) przenosić się mieszczanom i Kupcom z jedney Gubernii do drugiej; przeto każdy powinien pozostać w tym stanie, w jakim rewizya go znajdzie.

§ 89.

Wyjątek od powyższego zaprzeczenia.

Ale od takowego zaprzeczenia wymują się:

a) przechod Kupców z jedney gildy do drugiej w témże samém mieyscu, tak, jak to działo się tylko przez nabycie wyższego rzędu świadectwa.

b) Otrzymywanie przez włości świądectw na prawo handlu.

c) Przechod mieszczan do Kupców i wzajemnie, w jedném i témże mieście, w ciągu ustanowionego na to terminu: gdyż przez to oni nie wychodzą z terażniejszey wiedzy teyże Rady lub Ratusza, z tém atoli, ażeby Rady i Ratusze, pokazywały o tém w rewizyjnych skazkach swoich przy samém ich podaniu.

d) Przenoszenie włości w szczególnych zdarzeniach, jeżeli oni w części przenieśli się, albo ze wszystkiém przygotowali się do przeniesienia się, i wstrzymanie tego mogłoby ich przyprawić o zruynowanie się; ale z tém jednakże, iżby rewizyjne skazki o takich przenoszących się były początkowie podane do mieyscowey Izby Skarbowey, która już przesyła je od siebie do Rewizyjney Kommissyi tego Powiatu, do którego przeznaczone jest ich przeniesienie.

§ 90.

O ustąpieniu poddanych ludzi i udarowaniu ich wolności w czasie rewizyi.

Dla tychże samych przyczyn, w ciągu pierwszego terminu popisu ludności, dozwała się poświęcać karty uwolnienia na poddanych dwornych ludzi i włości, i utwierdzać przy przedaży lub odstąpieniu kupne prawa i inne akta na odstąpienie, nie inaczej, jak za okazaniem prawnego przekonania, że o ludziach tych po-

dane już są rewizyjne skazki. Lecz co się tycze całych majątków, to utwierdzenie aktów na przechód ich od jednego właściciela do drugiego, dozwala się bez żadnego ograniczenia, z tém tylko, że odpowiedzialność za opuszczonych, pozostaje, jak i zawsze, na samym majątku.

§ 91.
O ustaniu zaprzeczenia przenoszenia, przechodzenia i t. d. po upłynieniu pierwszego terminu.
Po upłynieniu pierwszego na podanie rewizyjnych skazek terminu, jeśli one w samej rzeczy podane będą, dozwala się tak przenoszenie się z jednego na drugie miejsce, jak przesiedlenie i utwierdzenie wieczystych aktów na powszechny osnowie, postrzegając tylko, ażeby ci, którzy przy nowym zapisaniu się, okażą uwolnienie od gromad, otrzymane przez nich przed rewizją, nie inaczej byli zapisywani, jak z przedstawieniem prawnych świadectw, że oni w skazkach nowej rewizji pokazani są w dawniejszych miejscach swego zamieszkania.

ROZDZIAŁ DZIESIĄTY.

O pilności nad wykonywaniem popisu ludności.

§ 92.
O niedopuszczeniu żadnego uciśnienia w czasie sporządzenia popisu ludności.
Miejscowe Rządy obowiązane są mieć surową i czynną pilność, ażeby, jak w przedaży papieru na rewizyjne skazki, tak i przy samym ich przyjęciu, nie zachodziło żadnego dla narodu ścieśnienia, albo jakichkolwiek zbytecznych poborów i nieprawnych wymagań.

§ 93.
O porządku dozwoleń niektórych poborów przy odbywaniu rewizji.
Lecz ponieważ na sporządzenie nie popisu ludności, nieodbicie potrzebne są niektóre wydatki, przeto o składce dla załatwienia onych, obowiązane są: Rady, Ratusze i Magistraty, oraz gromady skarbowych włości, robić ogólne i gminne postanowienia, wnosząc je ustanowionym porządkiem do Izb Skarbowych, dla przedstawienia do potwierdzenia Cywilnym Gubernatorom. A tym czasem, nim nastąpi takowe utwierdzenie, aby nie zrobić zatrzymania w uskutecznieniu popisu, dozwala się gromadom, po uczynieniu postanowień i po odesłaniu ich do Izb Skarbowych, przystępować niezwłocznie do pobierania potrzebnej na zaczęcie dzieła summy.

§ 94.
O pilności Policji nad niezapisanymi do żadnego stanu.
Na Miejskie i Ziemske Policje wkłada się obowiązek, mieć pilność, ażeby nie przemierzali gdziekolwiek ludzie niezapisani w ciągu rewizji do żadnego stanu, i o odkrytych, przedstawiać, dokąd należy, dla postąpienia wedle praw.

ROZDZIAŁ JEDENASTY.

O początku opłaty podatków i drugich poborów wedle nowej rewizji.

§ 95.
O opłacie podatków. Opłata podatków Państwa, ziemskich powinności i gminnych poborów, podług nowej rewizji, zacznie się od 1 Stycznia 1835 roku.

Podpisał: *Prezydent Rady Państwa Xiążę W. Koczubey.*